

turelemente der Caraben). Solches Streben fördert die ware Erkenntniss des natürlichen Systems und somit den wissenschaftlichen Zoologie und gewährt, wenn von Erfolg begleitet, dem logisch veranlagten und richtig darwinistisch (nu zou men kunnen zeggen: »phylogenetisch«) geschulten Naturforscher die Löchste Befriedigung.«

Nog voeg ik hierbij een zinsnede uit een brief van Ernst Haeckel (wie zou dat gedacht hebben!) aan Dr. Seidlitz, gedateerd Jena 23 Jan. 1876 en gepubliceerd in de inleiding van bovengenoemde »Fanna Baltica«; »Die Art, wie Sie die Systematik hoch halten und Sie phylogenetisch zur Geltung bringen, hat meinen lebhaftesten Beifall. Ich selbst überzeuge mich immer mehr, welchen unschätzbaren Werth die Systematik für die logische Schulung des Morphologen besitzt, und stelle schon wegen ihrer Unbekanntschaft mit diesem wichtigsten Theile unserer Wissenschaft die heutigen »wissenschaftlichen« Morphologen viel tiefer als die Systematiker der alten Schule; jedenfalls besaßen letztere mehr Logik«. Dat schreef Haeckel in 1876, wat zou hij nu wel schrijven bij den tegenwoordigen stand der Systematiek.

En hiermede neem ik afscheid van Dr. Bueckers' werk en meening. Ik wensch hem toe dat de »stoutigheid om het werkje van Dr. Schleyer voor Nederlandsche jongens en meisjes bruikbaar te maken« mogelijk nog succes zal hebben, maar dan bij eene 2e verbeterde uitgave. Dat zijn boekje, niettegenstaande mijn kritiek, »toch nuttig kan zijn«, zullen wij ook maar aan den tijd overlaten.

Jhr. Dr. ED. EVERTS.

NATUURBESCHERMING.

No. 12.

»Het nieuwe Pruisische visscherijwet-ontwerp, volgens welk behalve de genoemde dieren ook nog duikers, schollevaars, zagers en zelfs meeuwen(!) worden prijsgegeven aan de vernietzende menselijke visschers, toont het groote gevaar, dat onze dierenwereld dreigt van den kant van de visscherijberechtigden, zeer duidelijk. Alsof de natuur slechts voor een enkelen beroeps-tak bestond en niet tevens ook nog voor alle andere menschen!«

Prof. Dr. MARTIN BRAESS,
Schutz der heimischen Tierwelt!

»De Fuut ook al weer, dikwijls beschuldigd van geheel van visch te leven, blijkt in dit accurate onderzoek in zake voedsel, grootendeels van rivierkreeftjes en andere crustaceeën en van insecten te leven. Sterns, die ook beschuldigd worden van het schade toebrengen aan door menschen begeerde visschen op sommige plaatsen, blijken na een zorgvuldige studie over hun voedsel en hun levensgewoonten, eveneens voor een heel klein gedeelte van hun dieet van zulke visschen te leven.« (Mc. Atee and Beal: Farmers' Bull 497, U. S. Dept. of Agriculture 1912: Some Common Game, Aquatic and Rapacious Birds in Relation to Man). Alweer een van de zóó talloze bewijzen, dat de mensch maar aan 't moorden trekt zonder waar motief en zonder eerst wetenschappelijk onderzocht te hebben of zijn idee of vrees gegrond is op werkelijkheid, en hij gaat dan in zijn bekrompenheid en egoïsme doen, alsof de natuur van hem alléén is, en slechts voor hem geschapen en alleen met hem te rekenen heeft. En wat is hij, ja zelfs de mensch in zijn gehéél, een onbeduidende factor in de ingewikkelde natuurverhoudingen.

Zelfs onze Minister had wel eens goed nog mogen overdenken (van heeren Kamerleden kan men misschien zulk een diepere kennis van een onderwerp heelemaal niet eischen!?) alvorens hij zijn beruchte meening uitsprak, »dat de Regeering als zoodanig zich alleen maar had bezig te houden met de bescherming van vogels, die nuttig of niet-schadelijk zijn voor landbouw, boschteelt, tuinbouw, visscherij en jacht«, wat Dr. Eckardt in zijn »Praktische Vogelschutz« weer zoo goed en zuiver uitdrukt, evenals alle menschen die zich ernstig bezighouden met dit onderwerp en het diep-natuurwetenschappelijk kunnen beoordeelen, het telkens en overall zeggen, nl. »De cultuur heeft onze natuur jammerlijk eenzijdig en leeg gemaakt; wil ze geen »Ueberkultur« zijn, dan heeft ze de plicht aan de natuur dát terug te geven wat ze haar ontnomen heeft. Daarin alleen openbaart zich de ware humaniteit van den beheerscher der aarde«.

Of is zulk een hoogere levensopvatting en dieper nadenken niet iets dat men van staatsbesturen eischen kan??!

Een mooi voorbeeld van door kennislooze menschen vernield natuurevenwicht geeft dezelfde Dr. Eckardt in het volgende: »In een streek werden alle sperwers weggeschoten, het gevolg hiervan was een onbegrensde vermeerdering der vlaamsche gaaien, waarvan de sperwers bij voorkeur leven. Door de rooverijen der gaaien werd deze streek in zijn zangvogelrijkdom zeer benadeeld, terwijl zij vroeger niettegenstaande het voorkomen van vele sperwers een zeer rijke vogelwereld had gehad!

Eenzoo is de deels onbegrensde vermenigvuldiging van het eekhoornkje, dat een zuivere vogeldief is, *alleén te wijten* aan de zinnelooze uitroeiing van zijn aartsvijand, den edelmarter.

Wanneer toch eindelijk zou de mensch eens gaan inzien, dat hij om *goede* veranderingen te kunnen maken, die noodzakelijk zijn voor zijn cultuur, *kennis* moet hebben van die natuur. Van elk ander onderwerp spreekt het voor ieder van zèlf; alleen schijnt het voor natuurkennis niet op te gaan!! Welke *leek* in onderwijstoestanden en -verhoudingen zal zóó dwaas zijn om een onderwijswet te willen samenstellen of het onderwijs te willen regelen! Maar over de *natuur* wijsneust een ieder mee, oordeelt en veroordeelt; en niet alleen in woorden, maar overal en ten allen tijde zelfs in *daden!* en als men met zoo iemand beproeft te redeneeren, moet hij ten slotte bekennen, dat hij er eigenlijk niets van afweet en nooit in deze zware vakken gestudeerd heeft!

Maar ons land wordt hierin nog verre overtroffen door Afrikaansche toestanden. Daar werd, zooals we in de vervolgen van het stuk van Behn zullen zien, een heele landstreek van zijn schitterende dierenbevolking beroofd op last van de Duitsche regeering omdat men zijn *gekweekte* runderen (!) heette te willen beschermen tegen pest, terwijl bij onderzoek bleek dat er heelemaal geen pest heerschte!!

En thans volgt weer een vervolgstuk op Behn's »Naturerhaltung und Wildmord in Deutsch-Ost-Afrika — ein Kulturskandal« (zie *D. L. N.* 1 Juli). »Ook in de verstaafgelegen streken zag ik de treurige sporen van de moord- en vernielzucht der *Z.-Afrik. Boeren*. In de jaren 1907/08 en 1909/10 bevond ik mij voor studie-doeleinden op reis in 't binnenste van de kolonie. Mijn doel bracht mij op 't spoor van alle mogelijke soorten van daar levende groote dieren. Ik ging natuurlijk dáárheen waar ik volgens goede informaties de gewenschte soorten werkelijk zou aantreffen. Gedurende mijn laatste reis kwam ik in 't hart van de Masaisteppe, waar nog volgens deskundige getuigen kortelings groote hoeveelheden olifanten huisden. Maar geen enkel dier was er meer levend te vinden! De Boeren, werd mij gezegd, hadden daar kortelings gejaagd! en uit één enkele kudde werden door hen 60 paar slaglanden buit gemaakt!!! In Umbugwe schoot een boer, die door mijn vertoeven aldaar gelokt was en kort na mijn vertrek verscheen, in 3 weken tijds 9 olifanten en *zestien* neushorens!

Op een ruimte van slechts weinige K. M².! Een Engelsche beroepsjager schoot in één week in de omstreken van Morogóro een olifant en *negentien* (!) neushorens, behalve vele andere dieren! Een Duitscher, beroepsolifantjager!!, vermoordde in den tijd dat ik bij den Méruberg mij ophield, 6 olifanten die door een *plantagebezitter expres, uit liefde voor de natuur, langen tijd reeds beschermd werden, ofschoon ze voor zijn velden werkelijk niet erg nuttig waren!*

En nú komt wel het vreeslijkste staaltje van moordlust dat bestaan kan.....:

»Het vorige jaar werd door het Gouvernement (zou men zoo iets voor mogelijk houden?) bevolen, dat ter bescherming tegen de op Engelsch gebied uitgebroken runderpest (naar men zeide ten minste!) over een streep langs de Engelsche grenzen over een lengte van eenige honderden kilometers en over een breedte van vijftig K. M. *alle* wild uitgemoord moest worden! Honderden van inboorlingen kwamen onder de wapenen en een wild moorden bracht duizenden en nogmaals-duizenden (vele berichten spreken van 30000 stuks groot wild!) van de edelste en schoonste Afrikaansche dieren om 't leven. Let wel, *geheel zónder nut* gebeurde dat (»ofschoon ik vrees dat er tóch nog menschen op onzen aardbodem te vinden zijn, die dezen »moord« goedkeuren, zegt Behn), want wie zou bij zulke groote verhoudingen ook slechts een K. M². zoo snel »gehéél« van dieren kunnen zuiveren? En al kon het, toch zou de heele maatregel nog totaal doelloos en zinneloos zijn! Vele, vele, kleine niet vernietigde zoogdieren en vogelsoorten zouden immers toch nog de pest hebben kunnen overbrengen! *Dán echter — men hoore en verbaze zich! — kwam uit, dat er heelemaal geen pest was in 't Engelsch gebied!!!* Hoe demoraliseerend zoo iets op ieder werken moet, behoeft geen betoog; en ieder die den aard van een neger kent, zal begrijpen dat het op hem nóg héél wat slechter werkt dan op een blanke. *Het lijkt heusch wel alsof de mensch het eenige levende wezen is zonder moraal en zonder karakter!*

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

Verbetering. — Op blz. 300 en 301 der vorige aflevering zijn abusievelijk de bijschriften weggelaten. Deze moeten luiden: Fig. 1 Nestje van *Agrocca brunnea* met opening (bij o). $\frac{1}{3}$ × vergroot. — Fig. 3 (moet zijn Fig. 2) *Pezomachus melanocephalus* Schr., vleugelloos. Sprieten, pooten en legboor gedeeltelijk geteekend. 6 × vergroot. Fig. 2 (moet zijn Fig. 3) *Hemiteles formosus* Desr. Sprieten en pooten gedeeltelijk geteekend. 6 × vergroot. Fig. 4 en 5 Rechter voor- en dito achtervleugel van *Hemiteles formosus*. 9 × vergroot.

Van de reis. 9 Aug. '12. — Op een dag stoomens van Marseille vloog een *Macroglossa* (glasvleugelpijlstaart) aan boord, 's morgens ± half elf. Het is moeilijk aan te nemen, dat een